

SARS LE OFISI YA MONAMODI WA TSA LEKGETHO BA SAENA TUMELLANO E ETSANG NALANE

PRETORIA, Labohlano la 26 Mmesa 2019 – Kajeno Ditshebeletso tsa Lekgetho tsa Afrika Borwa (SARS) mmoho le Ofisi ya Monamodi wa tsa Lekgetho (OTO) ba saenile tumellano e etsang nalane ho theha maqhama a phethahetseng a tshebedisano a tlang ho lebisa ditshebeletsong tse hlwahlwa molemong wa molefalekgetho.

Sena se bolela hore jwale ho tla ba le tsela e le nngwe moo ditheo tsena ka bobedi di tlang ho sebedisana dintlheng tse tshwanang ntle le ho sitisana le dithomo tsa bona, haholoholo dintlheng tse mabapi le tshebetso.

Dikarolo tsa tumellano di toboketsa tshebedisano ya seprofeshenale e mabapi le ho hlompha boikemelo ba setheo ka seng.

Hwa bohlokwa, sena se tlameha ho tsamaisana le metheo e ka hara Molao wa Taolo ya Lekgetho.

Ena ke phihlelo ya bohlokwa bakeng sa ditheo ka bobedi ho ntlafatsa dikamano tse thehilweng hodima dipuisano, ho tshehetsana le ho sebetisa mmoho ditabeng tse kang ho fana ka lesedi, thupelo, ho adimana ka basebetsi mmoho le tshebedisano le ho thusana ka kakaretso.

Monamodi wa tsa Lekgetho Moahlodi Bernard Ngoepe o ananetse ho saenuwa ha MoU ena mme a hlalosa ha sena e le mohato o nepahetseng. O tlatsitse ka hore o tshepa hore sena se tla fedisa ditiehisano tse sa hlokalaleng tse mabapi le ho phethelwa ha ditlitlebo tsa balefalekgetho. "MoU ena e saenilweng ha e bolele hore jwale ha re sa tla shebana le ditlitlebo tseo balefalekgetho ba bang le tsona kgahlano le SARS. Re dutse re le setheo se ikemetseng mme re tla tswela pele ho phethahatsa thomo ya rona ka mokgwa o seng leeme le o sa nkeng lehlakore. Re ikemiseditse hore ho be le botsitso pakeng tsa matla le mesebetsi ya SARS, le ditokelo le boitlamo ba balefalekgetho ka lehlakoreng le leng," ho rialo Moahlodi Ngoepe. Moahlodi o boetse a bolela hore o "tshepa hore tumellano ena (MoU) e tla tswela balefalekgetho molemo le ho ntlafatsa ditheo ka bobedi ho phethahatsa dithomo tsa tsona ka ho fapana."

Ebang ho ka ba le ditaba tse itseng tseo e leng hore ha di a akaretswa ka hara tumellano ena, ho tla buisanwa ka ditumellano tse ding tse ka thoko tsa maemo a tshebeletso ebang ho hlokeha.

Le ha ho le jwalo, ebang ho sa dumellwanwe, mekga e tla ikopanya le Letona la Ditjhelete eo qeto ya lona tabeng eo e tla bang ya makgaolakgang.

SARS e ananela hore thomo ya Monamodi wa tsa Lekgetho ke ho lekola le ho shebana le tletlebo efe kapa efe e mabapi le ho hloleha ho fana ka tshebeletso kapa e mabapi le taba ya taolo e mabapi le ho phethahatswa ha Molao wa lekgetho mmoho le Molao wa Bolaodi ba Meedi le wa tse kenang le tse tswang ka naha, ka mokgwa o leeme.

Ho bohlokwa ho hopola hore Monamodi wa tsa Lekgetho a ka lekola botjha kopo ha feela e le hore mokopi a lekile metjha yohle e teng ya tletlebo e fumanehang ho SARS, ntle le ha e ba ho na le mabaka a mang a utlwalang ebang sena se sa etswa.

Le ha ho le jwalo, OTO e ke ke ya lekola botjha tsena tse latelang:

- Molao kapa leano la lekgetho
- Leano kapa tshebetso ya SARS tse sebediswang ka kakaretso, ntle feela le ha e le hore taba e mabapi le motjha kapa taolo e bakwang ke ka moo dipehelo tsa Molao wa lekgetho di sebediswang ka teng ke SARS.
- Taba e mabapi le ngongoreho kapa boipiletso, ntle feela le ha taba ena e le ya taolo e amanang le ngongoreho e jwalo le boipiletso boo; kapa
- Qeto ya, e mabapi le motjha wa, kapa taba e pela lekgotla la lekgetho.

Ho feta moo, metjha le thomo ya Monamodi wa tsa Lekgetho e ka boela ya laelwa ke melawana e entsweng ke Letona la Ditjhelete.

SARS e kgolwa hore tekolobotjha e ikemetseng le e tobileng ya ditletlebo e ka ntlafatsa mekutu e mabapi le thuto ya molefalekgetho mmoho le kutlwisiso ya SARS mabapi le ditaba tse amang balefalekgetho. Sena se tla fana ka monyetla wa hore ditaba tsa balefalekgetho di ke di shejwe ka ntlhakemo e fapaneng le hore molao o tolokwe ka tsela e fapaneng.

Kahoo Khomeshenara ya SARS le Monamodi wa tsa Lekgetho ba dumellane ho sebetso mmoho ha OTO e kopa lesedi leo ka bobedi ba bona ba nang le thahasello ya lona, ho akareditswe le phihlollo ya diofisiri tsa SARS hore di tsebe ho thusa OTO ho tse mabapi le mekgwatshebetso ya lesedi, mehlodi ya batho, ditjhelete le phumantsho ya ditshebeletso, tshehetso ya bophethahatsi, mmoho le ho fihlella dibaka tsa thupelo tsa SARS.